

Nr 9 1954
36 ÅRG.

UPPLAGA 11.600 EX.

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG
JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

BRANDKÄRS- tidsskrift

Den spridda strålen

Österrikiska synpunkter och erfarenheter.

Av rektor Torsten Mohlin.

II.

Läsom i föregående artikel är utdragen ur de österrikiska artiklarna tryckta med mindre stil, medan författarens personliga reflektioner är tryckta med de i Brandkärtidskrift vanligen använda typerna.

Högtrycksstrålens räckvidd och släckningsverkan.

På strålens släckningseffekt inverkar många omständigheter. Viktigast är trycket och strålens form.

Sluten stråle.

Den vanliga slutna strålen förlorar snabbt sin energi, då sprutavståndet ökas. När den träffar en avlägsen eldhärd splittras den ej tillräckligt och kan då ej nog snabbt binda värme. Kraftig inträngning i glödmassan är på större avstånd ej heller möjlig. Följden härav blir att den för släckningsverkan viktiga ångbildningen minskar och outnyttjat vatten rinner bort. Typiska kännetecken på en sådan ineffektiv släckning är urbrända lokaler och betydande vattenskador.

Det ligger nära till hands att genom höjning av munstyckstrycket söka öka räckvidden och släckningsverkan. Även om mycket höga tryck — 40 kg/cm² — höjer släckningsverkan, så gör sig den mindre sakkunnige i allmänhet en överdriven före-

ställning om tryckökningens inverkan på strålängden. Strållängden beror nämligen ej endast på munstyckstrycket utan även på munstycksdimensionen.

Den begränsade vattenmängd som kan medföras ävensom reaktionstryck har till följd att vattenförbrukningen måste hållas nere. Högtrycksstrålröret har därför endast 8 mm öppning, vilket i hög grad inverkar på strållängden. Trots detta blir släckningsverkan avsevärt bättre än med normalstrålrör och normalt munstyckstryck. Påfallande är den slutna högtrycksstrålens raka form och dess splittring i en smal och mycket verksam spridd stråle med god räckvidd, omkring 20 m. (Bild 1 och 2.)

Dess släckningsverkan är betraktande av den förhållandevis ringa vattenmängden utomordentlig. Strålröret är lätthanterligt. Den raka strålen underlättar dess riktande mot målet. Genom det kraftiga anslaget så länge strålen ej fullständigt splittrats tränger vattnet djupt in i glödmassan och släcker fullkomligt. På ställen, som träffats av högtrycksstrålen i sluten form, förekommer ej att elden flammar upp.

Praktiskt exempel.

En brand, som uppstått i en snickeriverkstad upptäcktes först då lågorna slog ut genom taket. Vinds-

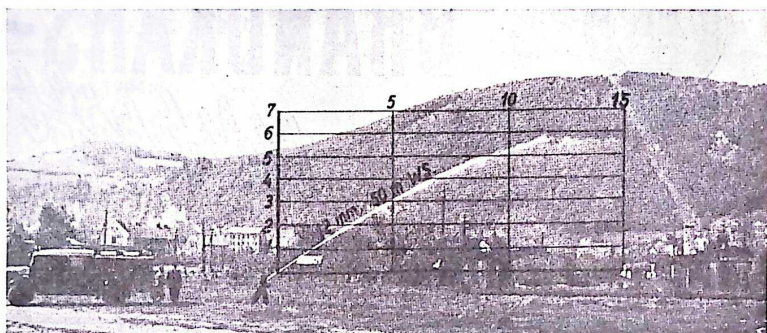

Bild 1. Mot de österrikiska bergen avtecknar sig strålen från ett 12 mm munstycke. Munstyckstryck 5 kg/cm². Vattenmängd omkring 200 l/min. Inrutningen visar strålens räckvidd och höjd. De 10 och 14 mm strålar, som svenska brandkärer använder är ung. av denna typ.

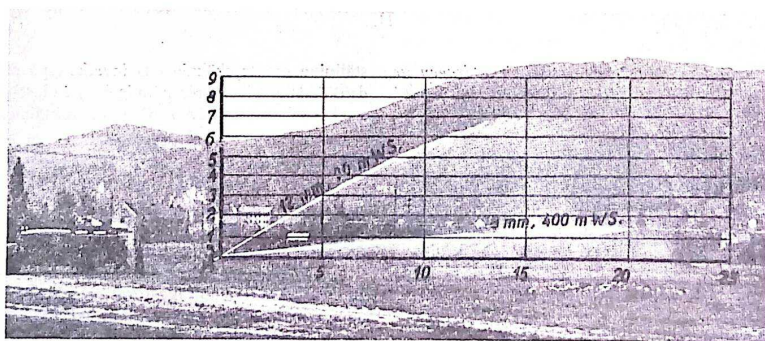
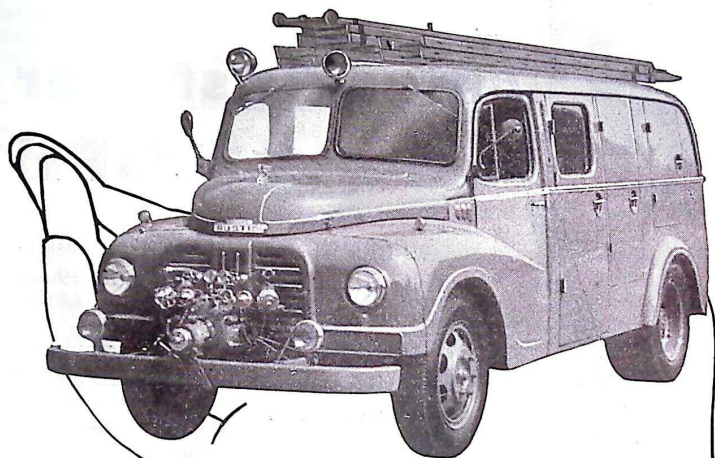

Bild 2. Den övre strålen kommer från ett 12 mm munstycke. Munstyckstrycket har höjts till 9 kg/cm², vilket vid jämförelse med bild 1 medför en ökning av vattenmängden med omkring 75 l/min. En jämförelse med bild 1 visar dessutom att en höjning av munstyckstrycket med 4 kg/cm², d. v. s. 80 %, endast ökar räckvidden 2 å 3 m., d. v. s. omkring 20 %. Det högre trycket ger givetvis bättre släckningsverkan, men gör också en stråle av denna dimension mera svårhanterlig.

Den undre strålen kommer från ett 8 mm munstycke. Munstyckstryck 40 kg/cm². Vattenmängden är något mindre än i den övre strålen. Strålens raka form vittnar om stor hastighet. Genom friktionen mot luften rivs strålen sönder och antar mot slutet mer eller mindre spridd form. Bilden visar tydligt, att mot en eldhård på 15 m. avstånd måste högtrycksstrålen ha betydligt större verkan. Detta synes tala för att den slutna högtrycksstrålen är svår att ersätta vid släckning i större lokaler, som är övertända. Villkoret är dock att den skall kunna användas obehindrat och utan alltför stora restriktioner.

BRANDBILAR

På valfria chassier bygger vi brandfordon av alla slag:

Piketvagnar, stegvagnar, tankvagnar, redskapsvagnar, standardvagnar, specialvagnar.

Vårt tillverkningsprogram omfattar även:

Brandjeepar, ambulanser, redskapskärror, slangkärror, släpkärror, stegar m. m.

Allmänna Brandredskapsaffären AB

Scheelegatan 28 STOCKHOLM Telefon 52 07 95

Avdelningskontor:

Hälsingborg, Stampgatan 3, tel. 130 09

Borås, Bergdalsgatan 20, tel. 208 54

Sundsvall, Box 818, tel. Mattfors 452

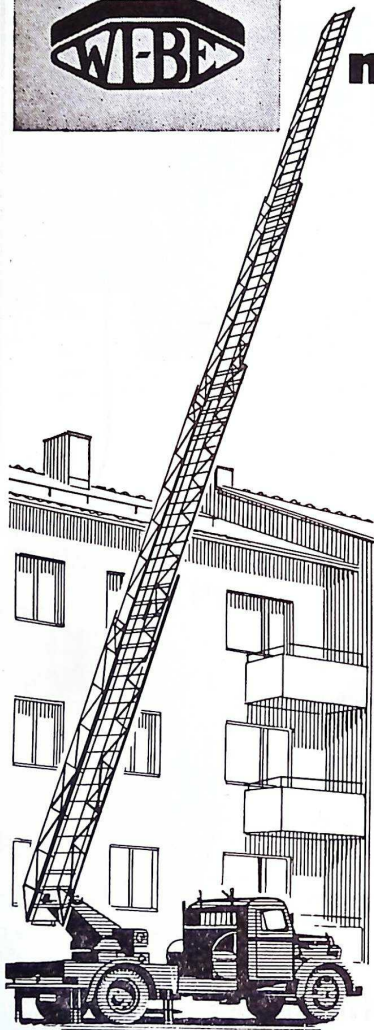

maskinstegar

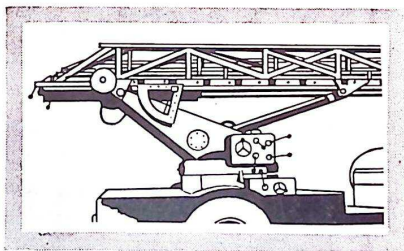
Modell GPH

WI-BE:s nya hydrauliskt drivna maskinstegar modell GPH tillverkas för 19 och 24 meters effektiv steglängd.

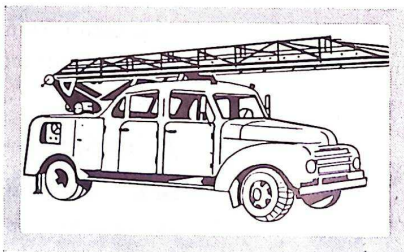
De äro synnerligen lättmanövrerade, ha låg vikt samt äro driftsäkra och enkla i konstruktionen.

Bland nyheterna kan nämnas:

Stativet är lagrat på Original SKF-lagring av helt ny konstruktion. Stödspindlarna manövreras hydrauliskt.

Begär offert och närmare upplysningar!

AB WIKSTRAND & BERG

MORA · TELEFON 11745 (VÄXEL)

Stegstativet kan byggas in i bilkarossen, varigenom bilen blir användbar även för andra ändamål än enbart som stegbil. Vid detta utförande får reglagen en central placering på manövertavla, införd i karosseriets ena sida.

utrymmet stod i förbindelse med ett lagerutrymme, där tomfat och halmmattor förvarades. När brandkåren anlände höll branden just på att sprida sig till detta lager. Att snabbt komma in i lagret var omöjligt, ty en tung port måste först brytas upp. Genom att från trappplanet sätta in en högtrycksstråle kunde på kort tid ej endast vindsbranden — 15 m djup — släckas, utan även eldens spridning till lagerutrymmet förhindras. De i bottenplanet insatta lågtrycksstrålarna gav först betydligt senare synbar verkan. Ateruppflammandet av svåråtkomliga bränder belägna i träkonstruktionernas förbindningar kan med slutna högtrycksstråle förhindras. Denna stråle tränger in så djupt att även väl dolda glödrester med säkerhet träffas.

Den slutna högtrycksstrålen måste hanteras med särskild försiktighet. Den bör endast användas där andra släckningsenheter ej kan skadas av densamma. Dess förstörande verkan, särskilt på korta avstånd, är stor. Vid invändigt angrepp bör den endast tillgripas i undantagsfall. Desto verksammare är den mot öppna eldsvådor, t. ex. trävarulager eller vid skogsbrand. T. o. m. 50 m djup humusbetäckning kan därmed formligen grävas om. Den nya tankvagnen har redan vid flera tillfällen med god verkan använts vid mindre skogsbränder, företrädesvis låg löpbrand.

Den spridda strålen.

Den spridda strålen verkar på ett helt annat sätt. Redan från början splittras strålen. Vid spridning utnyttjas nästan hela vattenstrålens energi för att övervinna kohesionen (de krafter som sammanhåller partiklarna). Räckvidden och inträngningsförmågan blir därigenom ej stor. Ehuru den spridda högtrycksstrålen når över 15 m (bild 3) är den effektiva strållängden ej mer än ungefär 7 m. Inom detta område är förvisso släckningsverkan utomordentlig.

På större avstånd från munstycket besitter de mycket små dropparna ej tillräcklig energi för att nå eldhärden. Vattendropparna följer med de bortströmmande brandgaserna. Eventuellt kan man utnyttja den tillströmmande friskluften för att föra dropparna till eldhärden. Jämfört med den slutna strålen avtager den spridda strålens släckningsverkan betydligt hastigare, då sprutavståndet ökas.

Droppstorleken har stor inverkan på släckningseffekten. Otillräcklig sönderdelning fördröjer ångbildningen och därmed även den viktiga värmeupptagningen. Allt för små droppar minskar räckvidden och inträngningsförmågan, om den senare överhuvudtaget i förening med små droppar har någon som helst inverkan.

Högre munstyckstryck ger huvudsakligen finare

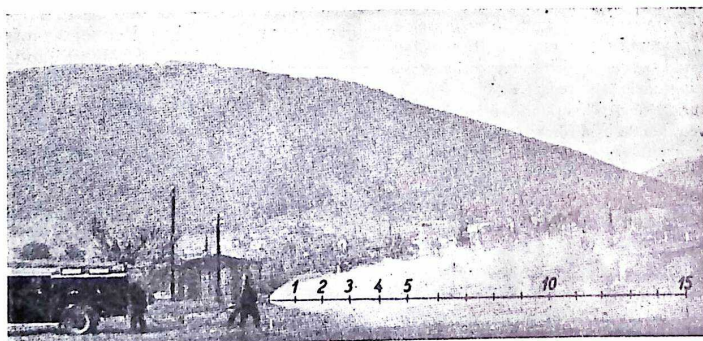

Bild 3. Spridd högtrycksstråle. Munstyckstryck 40 kg/cm². Räckvidden är knappast imponerande. Sista hälften liknar mest rök. Denna del är mycket känslig för luftens strömningar och kan följaktligen ej riktas. Den effektiva räckvidden är omkring 7 m. En stråle med liknande egenskaper kan sannolikt erhållas med lägre tryck, om munstycket är lämpligt utformat. En stråle av denna typ bör vara särskilt lämplig mot övertända lokaler av måttlig storlek. Säkerligen underlättar den strålförarens framträngning.

fördelning och ökar endast obetydligt räckvidden.

Genom sin ofarlighet, det höga elektriska motstånd en erbjuder och framför allt genom sin utomordentliga släckningsförmåga med små vattenmängder lämpar sig den spridda strålen särskilt väl för invändiga angrepp.

På grund av kort utryckningsväg kan stadsbrandkärorna i allmänhet sättas in så snabbt att större eldsvådor är sällsynta. För bekämpande av medelstora eldsvådor är spridd högtrycksstråle ändamålsenlig. Härvid måste tankbilen utan att hänsyn tages till vattentagens läge köra ända fram till brandplatsen. Vattentörrådet i tankbilen — 1500 lit. — räcker i allmänhet till medelstora bränder, även sådana av rätt allvarlig art, och endast sällan behöver man tillgripa vatten från annat håll, vilket bestrykes av ett stort antal fall.

Praktiska exempel.

Till en brand i en träbarack anlände nästan samtidigt två brandkärer E och L. Elden angreps från två sidor, varvid en av de båda deltagande kärorna använde vanlig utrustning medan den andra kärnan angrep invändigt med spridd högtrycksstråle. Högtrycksstrålen visade sig vida överlägsen. Strålföraren kunde utan svårighet gå fram genom rök och hetta och på några minuter slå ned elden. Den andre strålföraren lyckades på samma tid knappast göra någon verkan.

Vid en annan medelstor brand visade den spridda högtrycksstrålen andra karaktäristiska egenskaper. I en industri för framställning av bonvax utbröt en farlig brand genom att vax rann ut. Brandkären, som omedelbart kallades av den automatiska brandalarmanläggningen, kunde redan efter 4 minuter sätta in en spridd högtrycksstråle. Trots den starka rökutvecklingen kunde strålföraren utan andningskydd tränga in och på ett ögonblick slå ned elden. 6 minuter efter larm gavs "motbud".

Sammanfattning av tekniska och taktiska erfarenheter.

Andra och liknande angrepp, som här ej återges i detalj, ha visat följande.

1. Högtrycksstrålen är så effektiv att vattenmängden i tanken — 1500 lit. — är tillräcklig för medelstora bränder.
2. Omfattande eftersläckning är sedan högtrycksstråle använts ej nödvändig. Släckningsverkan är total och varaktig. Där högtrycksstrålen träffat brinner det ej mer, inte ens på svåråtkomliga ställen. Användning av vätmedel kommer därför sannolikt att visa sig obehövt.

3. Att använda spridd högtrycksstråle med endast halvt tryck är meningslöst emedan släckningsverkan minskar mera än vattenförbrukningen. Halvt tryck betyder slöseri med vatten. Det är ändamålsenligare att alltid använda det medförda vattnet med fullt tryck än att arbeta utan verkan med lågt tryck. Om ett farligt avsnitt skall hållas uteslutande med utnyttjande av medfört vatten skall strålröret öppnas endast då verklig fara föreligger och fullt tryck användas.
4. Förbättring av avstängbara högtrycksstrålrör och framställning av slang, som kan packas bekvämt är alltså behövt.
5. I områden med ogynnsamma vattenförhållanden är tankbil med högtryckspump det ändamålsenligaste fordonet.
6. Den spridda högtrycksstrålens överraskande verkan mot bränder i tunga oljor, bilar, bonvax m. m. gör den nya tankbilen till ett universalredskap, som i många fall gör skumsläckning obehövt.

Reflektioner.

Tyvär saknas skiss över den beskrivna eldsvådan i snickeriverkstaden, som släcktes med slutna högtrycksstråle. Det är således svårt att få en riktig bild av läget. Emellertid föreligger ett par omständigheter, som förtjänar att uppmärksammas, vilket i någon mån synes strida mot de anvisningar, som Ausobsky ger nästan i samma andedrag och där han framhåller, att den slutna högtrycksstrålen ej är ofarlig och på korta avstånd har stor förstörande verkan. I vissa lägen är den tydligen lämplig, i andra riskabel. Det gäller således att ej taga fel. Svenskt brandbefäl kan ej underlåta att begrundas, hur en smalslang, utrustad med ett lämpligt spridarstrålrör under gott tryck, skulle verkat i samma läge. Det är också anmärkningsvärt att den ena avdelningen kunde släcka snabbt på vindsplanet medan en i bottenplanet insatt stråle ännu ej gjort verkan. Man brukar ej kunna ge sig upp i ett högre plan, innan branden i underliggande plan är under kontroll. Men härom är svårt att yttra sig, då beskrivningen ej ger en klar bild av läget. Det förefaller dock, som om branden varit av ganska måttlig omfattning.

Mot lämpligheten eller nödvändigheten att använda högtrycksstrålar mot öppna eldsvådor, t. ex. trävarulager, ställer jag mig tvivlande. Om tanken rymmer 1500 liter och vattnet räcker 12 min. betyder det att strålen lämnar 125

REDDAWAY

presenterar

**2 nyheter i
brandslangar**

REDDALIN

- en ogummerad högtryckslang av linne -
mjukbehandlad och krympt
"REDDOX" antirötbehandlad

REDDANYL

- en gummerad lättviktslang av bästa
kvalitet bomull/nylon
"REDDOX" antirötbehandlad — Idealisk som smalslang

Försäljningsbolag i Sverige:

Aktiebolaget

F. REDDAWAY & CO.

BIRGER JARLSGATAN 23

STOCKHOLM

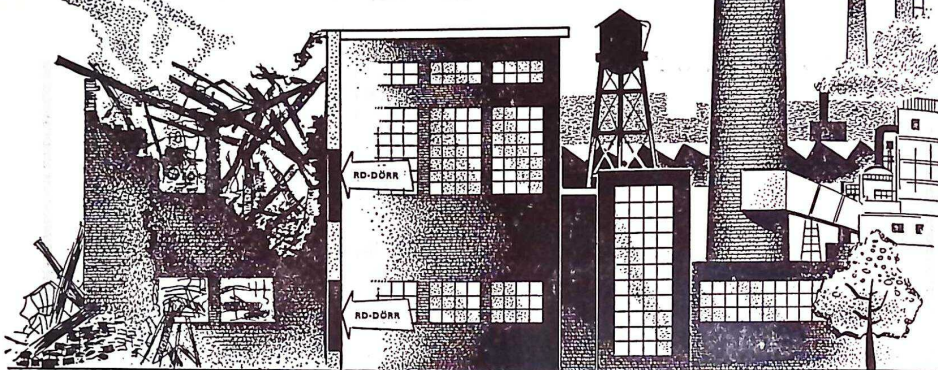
TILLVERKARE:

F. REDDAWAY & CO. LIMITED
PENDLETON
MANCHESTER

Tel. 10 26 67 — 21 35 03

Det lönar sig
att räkna med
ROSENGRENS
vid värden
av värden

Det brinner
för ca 100 miljoner kronor
årligen enbart i Sverige

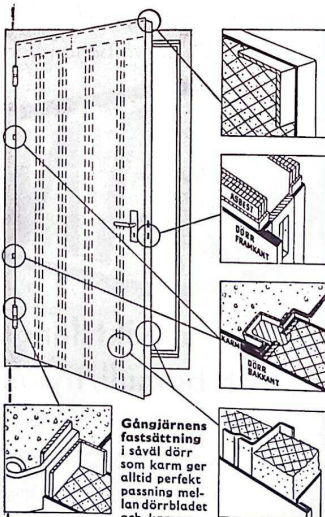
Det lönar sig att räkna med **ROSENGRENS** vid värden av värden

Hit, men inte längre ...

Storbranderna ökar oroväckande. Enbart i Sverige uppgår de materiella skadorna till mer än 1/4 miljon kronor per dygn — ekonomiska förluster genom driftsavbrott o.dyl. ej medräknade.

Stora värden står alltså på spel. Det är därför nödvändigt att bygga ett säkert brandskydd — ett brandskydd som man kan lita på. Till ett säkert brandskydd hör en motståndskraftig branddörr. Ofta markerar branddörren gränsen mellan partiell skada och total förödelse.

Rosengrens branddörr typ RD isoleras med fast gjuten massa s.k. "kassaskåpsisolering". Detta gjutförfarande garanterar isoleringsjämnhet över hela dörren. Massans styvhet och höga isoleringseffekt bidrar dessutom till att RD-dörren kan göras tunnare och smidigare än andra branddörrar. RD-dörren ger också säkrare brandskydd, billigare installation, lägre underhållskostnad och längre livslängd.

**Hörn-
förstärkning**
i alla fyra hörnen
ger extra stöd
och tätet åt
dörren.

Låslådan
— som ligger
helt inbäddad
i asbest — är tät
och passar till
alla standardlås.

**Fasta
bakreglar**
säkrar dörren i
karmen även
om stängjärnen
deformerats vid
brand eller in-
brottsförsök.

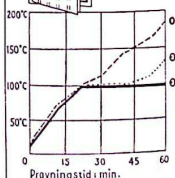
**Fast gjuten
massa**
s.k. "kassaskåps-
isolering" ger
isoleringsjäm-
nhet och extra
styvhet åt dörr-
bladet.

**Gångjärrens
fästättning**
i såväl dörr
som karm ger
alltid perfekt
passning mel-
lan dörrbladet
och karmen.

Provningsdiagram
för
brand-
dörr
typ RD

1. Vid låslådan, som utgör ca 2 % av den totala dörrytan.
2. Vid en av stagsprofilerna.
3. På en punkt mellan stagsprofilerna, där utrymmet mellan dörrbladet och extra tätning av isoleringsmassa.

BRANDFÖRSÖK KLASS B1
ENLIGT SVEDESKA
SÄKERHETSKOMMISSIONENS
FARÖVERENSOMMÅL
INRIKESREGERINGEN, GÖTEBORG

Före hopsättningen grundmålas varje detalj ut- och invändigt för att skyddas mot rostbildning.

Vill Ni veta mer om RD-dörren, ring eller skriv efter utförligare upplysningar.

ROSENGRENS ger mervärden för värden av värden

E A ROSENGRENS AKTIEBOLAG

GÖTEBORG · STOCKHOLM · MALMÖ · NORRKÖPING

1/min. Mot en brand i trävarulager är denna mängd i allmänhet alltför liten och en mindre utomhusbrand slår man utan svårighet ned med enklare medel.

Mot högtrycksstrålens berättigande vid skogsbrand, åtminstone i svensk mark, ställer jag mig direkt avvisande. Efter flerårig erfarenhet som ordförande i skogsbrandsläckningskommittén, där jag haft tillfälle att släcka och eftersläcka terrängbeklädnad av mycket olika slag, vågar jag påstå att en stråle, vars starkaste egenskap är inträngning, har mycket litet i skogen att göra. I skogar behövs först och främst rörlighet. Det gäller framför allt att snabbt kunna täcka en eldfront av varierande längd. Vart kommer man då med 40 m högtrycksslang från en pump, monterad på en bil med ansenlig tyngd? De omständigheter, där sådan materiel kan användas, förtjänar näppeligen benämningen skogsbrand, åtminstone ej efter svenska begrepp. Där det inte är fråga om rena undantagsfall kan det endast röra sig om sällsynt lättframkomliga marker eller parkliknande områden med rikligt vägnät.

Beträffande djupverkan i samband med släckning i terräng är jag för min del övertygad om, att högtrycksstrålen skulle gå bet i våra svenska mossar. Mot humusbeklädnaden i svensk skog vågar jag påstå att högtryck är överflödigt. Otillräcklig framkomlighet och den korta högtrycksslangen är två omständigheter, som gör fordonet direkt olämpligt för skogsbrandsläckningsuppgifter, åtminstone i svenska marker.

Däremot är exemplet med den spridda strålen i träbaracken intressant. Tyvärr får man ej heller här något begrepp om eldens omfattning. Strålförarens möjlighet att gå fram genom röken och hettan i skydd av spridd stråle,

medan den andra strålföraren med normalutrustningen ej kom till något resultat, visar att det finns utvecklingsmöjligheter. Hur skulle en av våra smalslangar med tjänligt munstycke och gott tryck klarat samma situation?

Vid branden i bonvaxfabriken var förmodligen högtrycksstrålen på sin plats. Att resultatet blivit lika gott med ett tryck på 6 à 9 kg är möjligt, men ingalunda säkert. Med största sannolikhet hade en svensk stadsbrandkår under samma förhållanden även gjort processen kort. Men tiderna är onekligen imponerande. Automatiskt larm omedelbart och strålen i funktion efter 4 minuter. Släckningen tar någon minut och 6 minuter efter larm ges motbud. Det är väl i den riktningen utvecklingen bör gå i tätorterna. I detta fall bör högtrycket ej ta åt sig allt för mycket av äran. Vida mera avgörande är den snabba alarmeringen och det medförda vattnet.

Brandchefen Ausobskys artiklar innehåller visserligen inga större nyheter, ej heller några undersökningsresultat, som kan läggas till grund för vidareutvecklingen men visar likväl att intresset för munstyckstryckets och strålförarens inflytande på släckningstekniken är föremål för starkt intresse även i Österrike.

Enligt min mening utgör de samtidigt en indirekt anvisning att med omdöme och kritisk inställning granska nya idéer. När högtrycket förordas vid skogsbrand och utomhusbränder och samtidigt ges en restriktiv användning vid inomhussläckning, har man anledning att ställa sig skeptisk mot behovet av en sådan utveckling.

Men å andra sidan är det ur utvecklingssynpunkt förkastligt att envist hålla fast vid det gamla.

Mössmärken - Gradbeteckningar Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Arbetargatan 33 A

STOCKHOLM

Tel. 54 20 03 - 54 20 04 - 54 20 05

Eldsläckningspumpars normer

(Forts. från föregående nr)

På följande bild 8 ser Ni utvecklingen av kapacitetsvikten å centrifugalpumpar för eldsläckningsändamål, som tillverkats under de senaste åren jämförd med de, som tillverkats omkring år 1920, då nämnda vikt var mycket hög.

Ni observera här, att kapacitetsvikten av år 1950 är starkt reducerad. Detta är ett tecken på att genom konstruktiva åtgärder har det varit möjligt att på senare år avsevärt sänka vikten hos centrifugalpumpar. Kurvans förlopp visar också tydligt, att man närmar sig ett visst mini-

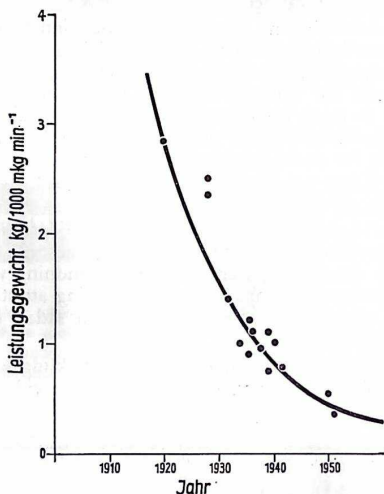

Bild 8. Kapacitetsvikt hos centrifugalpumpar för eldsläckningsändamål.

Frågan om högttrycket kan enligt min uppfattning lämpligen formuleras så här.

Medför högttrycket så stora fördelar, att de väl uppväger de oundvikliga ekonomiska och tekniska nackdelarna?

Kan åtminstone ungefär samma fördelar nås på fördelaktigare sätt?

mum. Det blir alltså i detta avseende ej möjligt att komma mycket längre. Undersöker man saken vidare, så finner man, att centrifugalpumparna närmast äro starkt beroende av pumpens varvtal. Den frågan har ofta ställts huruvida man bör fastslå pumpens varvtal i normerna. I Tyskland har detta inte blivit gjort. Man har avsiktligt låtit konstruktören här få fria händer för att icke hämma utvecklingen på något vis i framtiden. Från många håll har betänkligheter uttalats mot vidare stegring av centrifugalpumparnas varvtal. Dessa betänkanden äro enligt mitt förmenande icke slutgiltiga. Det finns i Tyskland ganska många pumpar för eldsläckningsändamål med varvtal ända upp till 8000 varv pr minut, utan att några brister eller nackdelar kunnat påvisas. I nära sammanhang med varvtalet står också pumpens hjulantal, såvida uppfordringshöjden är fastställd. Icke heller här blev i Tyskland någonting fastställt i normerna. Utvecklingen visar utan tvivel, att man givit det enhjuliga utförandet företräde. I första hand kanske med återblick på praktisk lämplighet, då den enhjuliga pumpen med hänsyn till igen-sättning av föroreningar är mycket mindre känslig än en pump med flera löphjul d. v. s. flera skovlar och ledskenor.

Med hänsyn till materialet som i visst hänseende också påverkar pumpens vikt, har man fastslagit, att i Tyskland använda övertvägande lättmetallergeringar. Blott i särskilda fall använder man ännu brons. Med avseende på korrosionsbeständighet har det sagts i de tyska normerna, att pumparna under alla omständigheter även skall vara korrosionsbeständiga mot havsvatten. Man kan uppnå detta genom särskilda lättmetallergeringar, som ytbehandlas. I Tyskland bliva pumparna övertvägande underkastade den så kallade eloxerbehandlingen, varvid ytan genom elektrolytisk oxidation blir särskilt motståndskraftig mot frätande vätskor. Med hänsyn till skötsel och vård innehåller det tyska normbladet för bärbara motorspru-

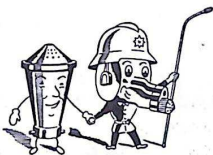
1"
FOGNOZL®

1½"
FOGNOZL®

KANON-
FOGNOZL®

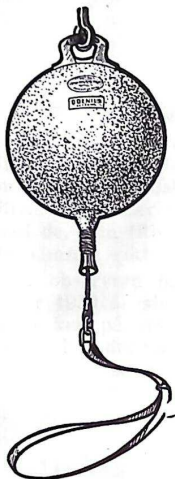
	lit/min vid 7 kg
1" FOGNOZL	83
Fog-Applicator med Fog-Hed typ B	58
7 mm samlad stråle	70
1½" FOGNOZL	181
Fog-Applicator med Fog-Hed typ L-11	177
16 mm samlad stråle	415
6-FOA DIMKANONSTRÅLRÖR	1873

— Framtidens strålrör för nutidens brandmän —

AB SVENSKT BRANDSKYDD

TELEGRAM: FOGNOZL TELEFON 515004, 515014 FLEMINGGATAN 29 STOCKHOLM K

"STOP-CHUTE"

Liv- och säkerhetslinor

"DAVY"

RÄDDNINGSLINAN
med två gördlar och
automatisk nedfiring;

"STOP-CHUTE"

med en gördel
och automatisk
upprullning;

"LIV-KUSTOS"

enkel och dubbel

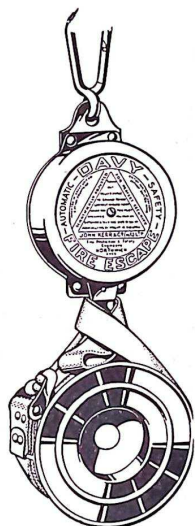
BRANDREDSKAPSFIRMAN

ODENIUS
AKTIEBOLAG

Ö. Hamngatan 16

G Ö T E B O R G

Tel. växel 17 31 20

"DAVY"

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakivering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

L A N G E B R O

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

tor vissa föreskrifter, som skola beaktas. Man gör bl. a. anspråk på, att anordningar skola förefinnas, som underlätta igångsättningen av motorerna vid de olika driftsförhållandena. Sug- och tryckintagens antal och storlek äro fastställda lika så högsta tillåtna vikt för de olika typerna. På senare tid märker man konstruktörernas strävan att i möjligaste mån sammanfatta all betjäningsapparat för maskinisten på ett ställe.

Bild 9 visar två olika utföranden, som visades på utställningen "Der Rote Hahn"

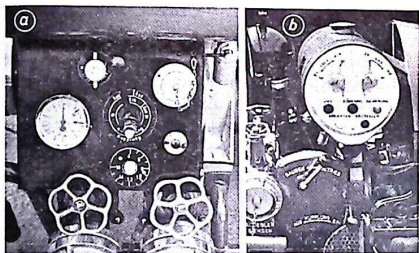

Bild 9. Betjäningsapparatens placering vid bärbara motorsprutor.

för första gången detta år. Till höger är betjäningsapparatens för en Volkswagen-motor. Här är på bränsletankens framsida allting, vad maskinisten närmast behöver, sammanfattat på sprutan såsom gaspådraget, starten, oljetrycksmätaren, varvtalsmätaren, frånslaget o. s. v. I omedelbar närhet befinner sig motorns kopplingspak och evakueringspådrag.

På bildens vänstra sida är en liknande anordning av en sammanfattande betjäningsapparat synlig, varvid största värde lags på en särskilt överskådlig apparatur.

Evakueringsanordningen för eldsläckningspumpar är ett av problemen, som diskuterats mycket livligt överallt. Vi känna idag till följande evakueringsanordningar: Den enkla kolvpumpen, lamellkapselpumpen, vattenringpumpen och ejektorn. Det finns ingen evakueringsanordning — det får man väl säga — som inte har någon nackdel. Däremot finns det evakueringsanordningar med en hel

mängd nackdelar och därvid tänker man väl närmast på de evakueringsanordningar, som under evakueringsproceduren arbeta med mycket snabba rörelser. Evakueringsanordningarna äro då mycket känsliga för smutsigt och sandhaltigt vatten och förslitas betydligt, om sådant användes. Gasstrålen har inga rörliga delar och åstadkommer på grund därav heller ingen förslitning. Man urskiljer vid strålarna två typer, sådana, som skola arbeta med förbrända avloppsgaser och sådana, som arbeta med oförbrända komprimerade gaser. Genast synes strålen, som arbetar med förbrända gaser, vinna överhand, och jag vill här visa en typ, som sedan två år vid stora pumpar givit de bästa värden genom uppnående av ett särskilt högt vacuum. Det rör sig om ett tvåstegigt utförande (bild 10).

Bildens vänstra sida visar ejektorn under driftsläge. Gasen strömmar med stor hastighet över det första steget och åstadkommer ett undertryck i kammaren, som är förbunden med pumpen. Detta undertryck fortplantar sig till pumpen. Men i det ögonblick, då ett undertryck i kammaren uppstår, kommer det andra steget, som står i förbindelse med yttre luften, att träda i funktion. Andra stegets munstycke blir därigenom verksamt och därmed ökar undertrycket i nämnda kammare. Kurvan visar, att med en sådan stråle erhålles en förhållandevis kort evakueringstid med ett avsevärt vacuum. Vid en evakuerad volym av 110 l (det har en pump med en ungefär 10 m lång sugledning) tager det 30 sekunder innan ett vacuum av 8,5 m vp uppnås.

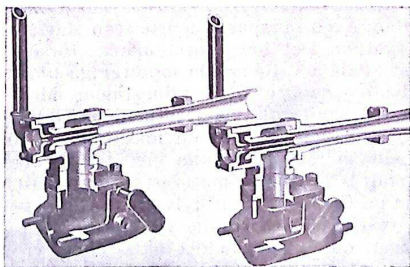

Bild 10. Tvåstegig gasejektör.

Det stiger sedan, om man ökar evakueringstiden till 9,3 m vp. Detta är en för gasstrålar mycket unik kapacitet. Betänker man, att denna evakueringsanordning icke har några roterande delar, då måste man väl tillstå, att denna hör framtiden till. Den enda svårigheten vid användandet av sådana strålar uppkommer vid användning av två-taktsmotorer, på grund av att man icke kan stegra utblåsningstrycket på avgaserna enligt önskan. Sådan tryckstegring har återverkningar på förbränningsförloppet i motorn och om det blir för avancerat, så stannar motorn. Närmast inskränker man därför denna princip till användandet av fyr-taktsmotorer eller rättare sagt ventilstyrda motorer, som uppnå ett visst mottryck. Man har även hoppats på att kunna tillgodogöra sig trycket även vid två-taktsmotorer.

Med hänsyn till frostsäkerheten innehålla de tyska normerna bestämda villkor för skötseln av bärbara motorsprutor. D. v. s. att redskapen även vid extremt låga temperaturer ovillkorligen måste arbeta tillförlitligt. Viktigt är därvid, att pumpens avtappning sker fullständigt. Öppningarna på avtappningskranarna böra vara så stora, att de ej kunna tilltäppas. I nödfall skall man kunna rensa kranarna med en metalltråd. Vilket kylsystem, som är mest ändamålsenligt för motorerna, har alltid varit mycket omdiskuterat. Idag tror vi oss kunna säga, att för så väl bärbara motorsprutor som för övriga, är luftkylning det lämpligaste. Vattenkylningen har alltid uppvisat så många fel oavsett om man använt direkt eller indirekt motorkylning. Alla system bli lidande på, att motorerna redan från starten måste ha vatten. Även pumparna måste från starten ha vatten. Det har gjorts många försök med att låta vattenkylda motorer gå utan kylvatten under evakueringstiden. Man har fastslagit, att skador ofta uppkommit på redskapen, då oövade maskinister — ty sådana får man räkna med — ej rätt förstått att handha motorerna, utan låtit dem gå för länge utan kylvatten. Alla dessa svårigheter bortfalla vid luftkylning. Frågan om, huruvida två-takts- eller fyr-taktsmotorer äro de mest ändamålsenliga, är ännu idag icke entydigt fastställd.

Övervägande användes nu för tiden två-taktsmotorer för bärbara motorsprutor.

Brandbilar har fyr-taktsmotorer. Två-taktsmotorn har naturligtvis vissa fördelar med hänsyn till sin enkla konstruktion. Den har särskilt den fördelen, att den vid samma effekt är väsentligt lättare än en fyr-taktsmotor och till följd därav synes den bärbara motorsprutan äga företräde. Som brist framhåller man ofta, att två-taktsmotorn saknar särskilt smörjsystem och i stället arbetar med en oljebränsleblandning. Idag är det emellertid genom teknikens standard möjligt, att även vid två-taktsmotorer åstadkomma en central smörjning.

Slutligen vill jag nu helt kort beröra det sista tyska normutkastet över bärbara motorsprutor, som under den allra närmaste tiden skall slutföras. Vid införandet av detta normbladutkast, som framställts i andra upplagan efter kriget, är följande i korthet sagt:

Ändringen av normbladet DIN 14410 publicerades år 1950 i ett första utkast motsäggande de hittills bestående normriktlinjerna, vilket åstadkom ett livligt eko i fackpressen. På grund av det stora antalet yttranden, som har ingått i detta utkast, måste man förstå, att detta normblad är av stort värde för brandskyddet och industrien. Dessa yttranden handla till största delen om de tekniska normvillkorens detaljer. Yttrandena framgå huvudsakligen i den nya upplagens första utkast. Oförändrad blir bärbara motorsprutans indelning i tre typer. Den nya upplagan av det första utkastet blev blott utsläppt i ett litet antal exemplar och förelades för alla deltagarna i en diskussion. Därvid framkom nya yttranden, som numera blivit utarbetade i det nya utkastet. Det andra utkastet blev slutfört år 1951 men det har ännu icke utkommit.

Ni ser därav, huru grundligt t. o. m. efter avslutandet ett sådant normblad bör bearbetas av fackmän.

I tyska normbladet för bärbara motorsprutor äro framdeles tre typer fastställda nämligen: 600 l/min vid 40 m vp, 600 l/min vid 60 m vp och 800 l/min vid 80 m vp. Typbeteckningarna härför äro: TS 4/4, TS 6/6 och TS 8/8. De omtala de

tre storlekarna, som framgå av bild 5. För tryckkuttagen är fastställt, att de båda mindre typerna endast ha ett B-tryckkuttag med 75 mm fri diameter och den största sprutan två sådana tryckkuttag. Alla sprutor hava blott ett sugintag, varvid hos de båda mindre typerna storlek "B" och vid "A" med 4" is fri diameter föreskrivits.

Beträffande materialet för pumparna är det tillsagt, att pumphuset antingen skall framställas av brons eller lättmetall. Den använda lättmetallegeringen måste med hänsyn till ställda anspråk även vara korrosionsbeständig mot havsvatten. Pumpdelarna äro antingen framställda av rostfritt stål eller skall de ha en rostskyddande motståndsbäständig ytbehandling, såvida ifrågavarande delar komma i beröring med uppfodringsvattnet.

Tryckkuttagen måste vara placerade på undersidan (nedåtriktade) på så vis, att slangarna på ett avstånd av två till tre meter från sprutan träffar marken. Beträffande manometrar är följande att iakttaga: Vid stora pumpar två manometrar, vid små pumpar en manometer. För evakueringsanordningen gäller föreskriften att den lätt skall kunna skötas, vara säker i drift och tät. Förorenande partiklar måste vara lätt tillgängliga för att kunna avlägsnas. Pumpen måste uppnå ett vacuum av minst 8 m vp. Beträffande startsäkerheten gäller: "Vid motors start-säkerhet skall man särskilt beakta, att endast enkelt handhavande skall erfordras". Under alla förhållanden skall egna mått och steg vidtagas för att förhindra motorkrångel och att vid försvarade omständigheter, såsom start vid temperatur under

5° C, start vid heta motorer efter kortare driftsavbrott, start efter längre väntetid o. s. v. start skall kunna garanteras.

Om motorkylningen är det sagt, att valet mellan vatten- och luftkylning står fritt. Vattenkylningen måste dock vid varje slag av vattenuppföring vara så verksam, att kylvattencirkulationen icke avstannar. Det måste vara säkerställt, att motorerna äro driftsäkra och ha sugtåthet utan friskvattentillförsel upp till tio minuters tid. Luftkylningen måste räcka till för pumpens permanentdrift upp till en temperatur av +35° C i skuggan vid avgivande av nominell effekt. Förgasaren får icke heller nedisas vid temperaturer under 0° C. För avtappning är föreskrivet: "För att erhålla fullständig avtappning, äro på pumpen och evakueringsanordningen vid vattenkylda motorer avloppskranar anbringade. Kranarna måste vara lätt tillgängliga och sitta skyddade mot yttre skador. Kranarna få icke ha mindre genomgång än sex mm och få icke vara vinkelkranar för underlättandet av uppreisning. En koppling mellan motor och pump är föreskriven endast vid den stora typen TS 8/8. Vid de mindre typerna har man avstått från nämnda föreskrift med hänsyn till viktsökningen. Servicen för bärbara motorsprutor måste inskränkas till minsta antal handgrepp och sprutan skall kunna betjänas från endast en plats. Från denna plats måste också samtliga kontrollinstrument kunna överblickas."

Resterande föreskrifter hänföra sig till målning, provning, garanterad kapacitet o. s. v.

Knappar, Möss- och Medlemsmärken

För Svenska Brandkårens Riksförbund

C. C. Sporrang & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

Rationalisering av brandkåren – mindre kostnader*)

Av brandchef Nils Grönvall.

Det är alldeles uppenbart att man idag med tekniskens våldsamma utveckling och med alla dess möjligheter icke kan lägga samma synpunkter på brandväsendets organisation som ännu för ett par decennier sedan.

Det är emellertid icke enbart den tekniska utvecklingen, som skall observeras i detta sammanhang, också samhällets struktur och organisation har ett betydande inflytande. Det måste också anses riktigt att ägna uppmärksamhet åt spörsmålet, om de av myndigheterna i lag eller anvisningar givna reglerna äro ändamålsenliga och riktiga.

För varje nyttighet, som samhälle eller enskilda skaffar sig, måste de ekonomiska synpunkterna observeras. Utgifternas relation till fördelarna måste vara rimliga. Nu är det emellertid inom brandväsendet mycket svårt att fixera "fördelarna". Det är ju egentligen inte mot summan av brandskadorna per år eller tidsperiod, som brandväsendets kostnader skall vägas, utan snarare mot de skador, som tack vare brandförsvaret undgås, jämförelse skall göras. Denna utredning är väl om icke möjlig dock svår att göra.

Jag vill alltså inledningsvis påstå, att det är möjligt att inom brandförsvaret genom rationalisering vinna ekonomiska fördelar. Hur detta skall kunna ske måste emellertid ses emot utgångsläget, d. v. s. den organisatoriska ram, inom vilken brandförsvaret nu hamnat. Också andra fundamentala förutsättningar måste beröras.

Jag skulle vilja skilja mellan tre organisationsformer: yrkeskåren, borgarbrandkåren och den frivilliga kåren. Var och när skall den ena eller andra organisationsformen väljas? Ehuru många synpunkter kan läggas på denna fråga, skulle jag helt kort vilja fixera svaret så:

1. *Yrkesbrandkår* skall i någon del ingå i or-

ganisationen, när antalet utryckningar per år överstiger c:a 50—60. Det är nämligen å ena sidan icke rimligt, att yrkesarbetande borgarbrandmän skall störas i sin normala arbetsuppgift mer än max. 5 gånger per månad. Å andra sidan är antalet utryckningar, där någon större personalinsats kräves, endast ett par procent av hela antalet utryckningar. En organisationsform med en kärna av yrkesmän och en större styrka borgarbrandmän är alltså tänkbar relativt högt upp i kommunernas storleksordning. De flesta eldsvådor släcks nämligen av ett fåtal yrkeskunniga män med nödig redskap. Den tekniska utvecklingen har därigenom medfört, att normalbrandordningens anvisning, att med yrkeskår förstås en sådan personaltillgång att ett befäl och fem män är utryckningsberedda, kan enligt mitt förmenande minskas, kanske till 2—3.

2. Enbart *borgarbrandkår* kan täcka upp till 50 utryckningar per år. Dess organisation skall senare beröras närmare.

3. Inom brandförvarsområden, där antalet utryckningar per år ligger under 10, tycker jag att *frivillig brandkår* skulle vara tillfyllest. Den anda av medborgarplikt, som en gång skapade den frivilliga brandkårsrörelsen, tycks i det närmaste vara utdöd, varför mitt påstående kan synas som en utopi. Skälen till detta förhållande äro många, men jag tycker nog att man inte skall underlåta att göra en utredning om orsak och verkan i detta avseende.

Det är självfallet att vad nyss sagts är ytterst schematiskt. Många anledningar till avsteg från detta schema kan föreligga.

Organisatoriska anvisningar finnas bl. a. i normalbrandordningen och i statens brandinspektions cirkulär nr 14. Båda dessa anvisningar böra snarast revideras. Det kan konstateras att utvecklingen vuxit dem förbi.

Innan jag övergår till att väcka några konkreta förslag skulle jag emellertid vilja fixera ett par, som det synes mig obestridliga fakta.

*) Inledningsanförande vid Svenska Brandkärernas Riksförbunds årsmöte den 10 juni 1954 i Linköping.

1. Brandförsvarets förebyggande verksamhet får icke underskattas. Den billigaste formen av brandförsvär är att förhindra brands uppkomst. Med detta skulle jag vilja ha sagt, att tillräcklig och inom förebyggande brandskydd väl utbildad befälspersonal sett på litet längre sikt måste anses vara en god kapitalinvestering. Det förebyggande brandskyddets organisatoriska uppbyggnad bör icke försummas. Genom t. ex. att ge varje *brandman* i *brandkåren* en *rote* för det rutinnässiga övervakandet när man kanske bättre resultat än genom en mer eller mindre sporadiskt arbetande brandsynemnd. De kvalificerade uppgifterna och det yttersta ansvaret skall vila på brandchefen.
2. För eldsläckningsorganisationen skulle jag vilja fixera uppgiften på följande sätt: "Organisationen skall byggas så, att utbildad personal, nödiga släckningsredskap och vatten på varje punkt skall stå till förfogande på kortast möjliga tid".

Min framställning kommer i fortsättningen att huvudsakligen beröra *brandsläckningsorganisation* och i stort sett ansluta sig till landsbygdens och de mindre samhällenas förhållanden.

Det kan icke bestridas, att mångenstädes har på landsbygden och i de mindre samhällena på redskapsområdet ett mer eller mindre kopierande av storstädernas utrustning skett. Utrustning och organisation utgör emellertid ett sådant komplement till varandra, att de svårigen kunna skiljas åt. Härav har följt en personalorganisation, som icke varit rationell. Jag tillåter mig den reflexionen, att de — av riksbrandinspektören i varje fall influerade — s. k. typbrandbilarna icke varit av välgörande inflytande. Från detta håll hade man väntat mera motiverade och tekniskt genomtänkta lösningar.

En rationell brandkårsorganisation i varje samhälle skall täcka följande förutsättningar.

1. Utveckling till stor brand skall förhindras i så många fall som möjligt genom snabbt ingripande på tillbudets stadium.
2. De tillbud, som ändock utveckla sig till stor brand, skall kunna behärskas.

Dessa båda förutsättningar kan ofta icke lösas med nuvarande utrustnings- och organisationsproblem. En kommun har t. ex. satsat utrustningskostnaderna på *en* stor och tung enhet, rymande uppåt 10 man, stor mängd utrust-

ning och ibland också vatten. Ett dylikt jättefordon blir dyrt och ineffektivt. Vi må här betänka: ofta långa körvägar och därtill ibland dåliga sådana, personalkrävande arbetsmetoder på brandplatsen, felaktig taktisk placering av enheten. En dylik lösning är knappast rationell. Snabbheten — den primära uppgiften — har i varje fall icke erhållit sin lösning.

Enligt mitt sätt att se saken skulle mycket vara att vinna på en organisation enligt följande schema, varvid jag utgår från en kommun med *en* tätort, icke centralt belägen, och relativt stora avstånd till de perifert belägna delarna. Vattenledning finnes icke ens i tätorten, men vattenfrågan är rimligt ordnad med naturliga vattendrag, dammar o. s. v. I landsbygdensdelen finnes vissa värdeanhopningar i form av små ansamlingar av byggnader, mindre industrier el. dyl.

Jag tror det är riktigt att börja lösningen av varje organisatoriskt problem på brandförsvarets område med *en analys av riskerna* och med den fixering av lösningens målsättning, som jag nyss schematiskt angivit.

Den organisatoriska ramen i denna tänkta kommun skulle med dessa utgångspunkter kunna tänkas på följande vis.

För tätorten anskaffas två fordon, varav *det första* en lätt och snabb bil med c:a 1.000 lit. vatten, liten pump och enbart smalslangsutrustning. Därtill ev. en bärbar motorspruta, t. ex. Albin 200 eller motsvarande, för att kunna utnyttja gårdsbrunnar o. dyl. Bemanning: ett befäl och 2—3 man.

Det *andra fordonet* kan utgöras av en jeep, vilken i stort sett tjänar två ändamål, nämligen:

1. Dragkraft för motorspruta.
2. Slangdepå för maskinell utläggning av slang direkt från fordonet. Bemanning c:a 3 man, varav en motorsprutskötare.

I tätortens personalorganisation behöves sedan ytterligare några brandmän — personaldepå. Med bilens nuvarande utbredning synes för denna *personaltransport* icke något brandkårsfordon nödigt, utan här kan tillgängliga personbilar, motorcyklar el. dyl. användas.

Man skulle kunna karaktärisera den skissade organisationen så att första fordonet representerar *snabbheten* och det andra *slagkraften*, vari naturligtvis personalreserverna ingår. Organisationen måste emellertid bygga på ett riktigt taktiskt förfarande. Schematiskt skulle detta vara enligt följande:

Andningsapparat med tryckluft

En ny lättskött typ av andningsapparat för arbete i gasfyllda rum i 10—15 minuter.

Lämplig för räddning av ex. gasförgiftade, stängning av ventiler på gas- eller syraledningar eller lokalisering av eldhärdar vid eldsvådettillbud.

Låg vikt. Lätt att sköta. Lätt att taga på och av.

Begär offert från

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & C. AB

Kaptensgatan 6 - Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
STOCKHOLM Ö rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

1. Första fordonet kör direkt fram till brandplatsens närhet. Med sitt vattenförråd — ev. kompletterat av gårdsbrunnen — kan vatten ges med två 1½" slangar. Aktionen kring det första ingripandet bör på detta sätt kunna bli mycket snabb.
2. Jeepen — andra fordonet — kör motorsprutan till vattentag och fortsätter under slangutläggningen fram mot eldstället. Slangen anslutes till första fordonets pump (eller tank). Slangen å jeepen, c:a 1.000 m, skall vara upplagd så att slangutläggning kan ske i två parallella strängar. Ytterligare 1½" slangar kan efter anslutningen tas ut ur första fordonets pump.

(Vill man ge andra fordonet ett mera påkostat utförande, skall ovillkorligen ingå terränggående slangkärror, som kan dras fram över åkrar och gården av mänsklig dragkraft — skaffad på orten — och under en enda brandmans ledning. Någon egentlig yrkeskunskap erfordras ju icke för detta arbete.)

Nu förutsättes, att i kommunen dessutom förefanns mycket långa avstånd och någon mindre samhällsbildning i periferien. För att ge denna bebyggelse sitt skydd krävs särskilt att momentet "snabbheten" organiseras, också för att täcka dessa delar. En liten bistation med ett "första fordon" och en helt liten personalstyrka för dennas bemanning kan anses göra detta.

Hur ser kostnaderna ut för dessa alternativ? I approximativa siffror kan en viss jämförelse erhållas av följande.

Aldre organisationsform — centralstation i tätorten.

Personal 1+1+20.	60.000:—
Fordon, en tung stadsbil c:a motorspruta	8.000:—
	68.000:—

Föreslagen organisationsform.

Personalorganisation:		
i tätorten	1+1+10	
i perifera orten	5	
	1+1+15	
Fordon. 2 lätta brandbilar med pump och vattentank	60.000:—	
Jeep	12.000:—	
Motorspruta	8.000:—	
	80.000:—	

Slang, armatur m. m. förutsättes i båda fallen lika. Det är självfallet att "bistationen" utgör förstärkning också för tätortens behov.

I det angivna exemplet har jag alltså föreslagit, att man kan inbespara 5 man men i gengäld räkna med något högre engångskostnader för fordonsanskaffningen. Effektiviteten tror jag emellertid blir större i senare fallet. Brandstationerna bli visserligen två, men den i förorten kan göras mycket billig, ev. förhyres ett vanligt garageutrymme.

För att systemet skall fungera krävs emellertid en rationell omläggning av den av taktiska skäl givna grunden. 3-mannagrupper försvinner och ersättes med 1—2-mannagrupper i angreppet, men i gengäld bättre utrustade med rörligare släckningsredskap och en hel- eller halvmekaniserad slangutläggning, där en brandman på kortare tid kan utföra detta tidsödande arbete än vad nu sker med en eller flera tre-mannagrupper. Man skall i detta sammanhang observera tidsfaktorn. Det föreslagna har i hög grad tagit sikte på att minska ned tiden för angreppet och därigenom ge släckningsstyrkan möjlighet att nå resultat innan eldens spridning blivit allt för stor.

För brandfordonen skall i största utsträckning rena standardfordon användas. De lätta brandbilarna kan utgöras av lastvagnschassi med standardiserade dubbelhytter. Karosseriet i övrigt skall i övrigt göras enkelt och så rena exteriörfrågor skall ägnas ringa uppmärksamhet. Funktionen måste bli det viktigaste.

Varje brandkårsorganisation t. o. m. i våra största samhällen kan bli för svag för verkligt svåra fall. En av de viktigaste rationaliseringsåtgärderna synes mig därför vara, att bryta "kommuntänkandets" makt över sinnen. Ett över häradet, länet eller landsändan genomfört system för inbördes hjälp synes mig innebära den verkliga rationaliseringen, stor slagkraft och snabbhet blir följden härav. Den perifera stationen i vårt tänkta fall kan kanske också tjäna grannkommunens perifera delar. Denna grannkommun kanske på så sätt icke behöver någon brandkår om centralbrandkåren kanske kan fås från annan grannkommun. Denna kommun vinner besparingar både av engångsnatur och ännu större i fråga om årskostnader. Här yppar sig, såvitt jag kan förstå, ett rikt fält för samverkan mellan grannkommuner, och det synes mig egendomligt om icke några vettiga regler för kostnadsfördelningarna skulle kunna

Brandingenjören berättar:

Traktorbränderna

I nr 3/1953 av denna tidskrift framhöll jag, att en ökning av traktorbränderna tycktes ske. Detta har tyvärr också skett och för Östergötlands del uppgår antalet av mig kända traktor-skador under första halvåret i år till c:a 20 st.

I hälften av antalet fall ha skadorna i stort sett kunnat begränsas till att den elektriska utrustningen blivit skadad, men i övriga fall ha mera betydande skador anställts på traktorerna.

I intet fall har annan egendom skadats, men detta faktum måste nog till stor del tillskrivas turen. Under fjolåret exempelvis brändes en ladugårdsbyggnad ned och primärorsaken var traktorbrand. Även bland årets ladugårdsbränder finnes en, som möjligen kan ha uppstått genom brand i traktorns elektriska utrustning, men brandorsaken är i detta fall icke fullt klarlagd.

Sju av årets traktorbränder ha inträffat vid starten och av dessa inträffade fyra i garaget. I åtta fall har antändning skett under drift av olika orsaker och i de övriga fallen har antändning skett när traktorn stått stilla.

De antändningar, som inträffat vid start och under drift, ha enligt utsago varit mycket häftiga och i många fall har brandkär måst anlitas för eldsläckningen.

En bidragande orsak till att traktorerna äro elfdarligare än bilarna torde vara den, att särskilt elektriska utrustningen är mera utsatt för såväl kemisk som mekanisk åverkan.

Har antändning skett brukar branden få följande förlopp: Glaset på bränslerenaren spricker ganska snart, varigenom bränsle rinner ut

utformas av praktiska kommunalmän.

Det är alldeles uppenbart, att detta mitt anförande icke kunnat vara uttömmande av hela detta frågekomplex. Det har emellertid varit nödvändigt med en viss schematisering. Riksförbundet och dess länsorgan bör kunna göra ett banbrytande arbete, vars huvudmål bör vara — och detta vill jag understryka — förbättrat brandskydd till billigare kostnader. Statens brandinspektion synes icke besitta arbetskapacitet för detta arbete och bör väl närmast vara glad åt den hjälp, som i detta ärende kan lämnas av riksförbundet.

och bidrager till en snabb övertändning. På grund av tankens placering utsättes då denna för sådan upphettning, att lödningen smälter, varvid en häftig oljebrand uppstår. Elden sprider sig därvid till däcken, som antändas.

Stundom är slarv, oförsiktighet och okunighet starkt bidragande faktorer till eldens uppkomst.

Ofta är brist på eldsläckare och traktorförarens rädsla för tankexplosion orsak till att föraren icke kan utföra en snabb och effektiv eldsläckning.

Landsbygdens brandchefer och brandsynförrättare torde här genom upplysning och förelägganden kunna bidra till en bättre tingens ordning.

Vad slutligen traktorgaragen beträffar torde dessa vara de för närvarande mest aktuella och angelägna brandskyddsspörsmålen på lantgårdarna.

K. E. Lindbe.

SUPERTYFON[®]

för brandalarm

Stor hörbarhet
Ringa luftförbrukning
Oberoende av elektrisk ström
Drivas från fristående behållare eller befintlig tryckluftledning.

Begär prospekt
nr 480

KOCKUMS

MEKANISKA VERKSTADS AB • MALMÖ

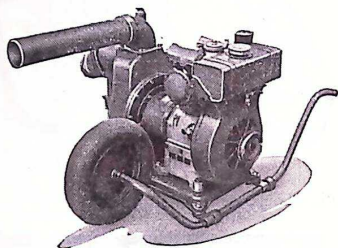
GRUNDAT 1840

LÄNSPUMPA

med

Bernard

— det ger
resultat

W-110/68 är lätt transportabel på gummihjulsmonterat underrede av stålrör.

Centrifugalpump typ W-110/68 med självevakueringssystem är speciellt lämplig för pumpning av förorenat vatten, som förekommer vid grundgrävningar, länsning av källare och rörgravar. — Pumpen kan även användas för bevattning. Kapacitet ca 700 l/min. vid 8 m uppföringshöjd. — Till pumpen är direktkopplad en 4-takts, 4 hk luftkyld Bernard bensenmotor. Låg vikt. Pumphuset är utfört av motståndskraftigt material, vilket ger lång livslängd.

Kapacitet l/min. ca	Total man. uppf. höjd m ca	Anslutn. rörets diam. mm
250	16	
500	12	80
715	8	

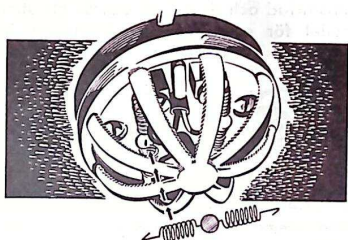
Tornborg Lundberg

Årstadalshamnen - Stockholm 9 - Tel. 45 27 00
Avdelningskontor: Göteborg - Malmö - Sundsvall

Teknisk Triumf

vår termokontakt
för automatiskt brandalarm
är oöverträffad!

SENSATIONELLT
SNABBUTLÖSANDE

UTBYTBAR
ALARMKROPP GER
STÄNDIG BRANDBEREDSKAP

AUTOMATISKT BRANDALARM A-B.

10 års erfarenhet

FABRIK- och HUVUDKONTOR

MALMKÖPING

Tel. Växel 338

STOCKHOLM

Brävallagatan 8

Tel. 32 08 88

GÖTEBORG

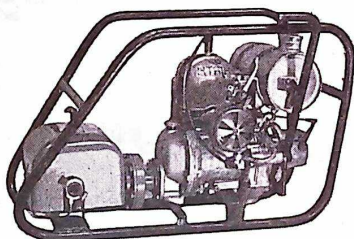
Tel. 19 15 55

"Bensinkran och startspak

är allt som behöver röras"

För att starta den nya bärbara motorsprutan Tempus 7/200 behöver man faktiskt bara öppna bensinkranen och dra i startspaken. Allt annat sköter sig självt. Evakueringen är helt automatisk och på några sekunder får man vatten även vid sughöjder på upp till 8—9 m. Inte heller kylning och smörjning behöver man tänka på och även hastighets- och tryckkontrollen är automatisk.

Tempus motorspruta är därför enastående enkel, lättstartad och driftsäker och är ett utmärkt hjälpmedel för exempelvis landsbygdens brandkårer, industriens verkskydd och civilförsvaret.

Kapacitet: 200 lit/min vid 7 kg/cm²

Skriv idag efter prospekt med fullständiga tekniska uppgifter.

AB SVENSKA TEMPUS
KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

V Ä R L D S M Ä R K E T
MAGIRUS

Stockholms Elverks senaste Magirusstegen med originalkarosseri, 25 m stighöjd, monterad på Magirus Deutz dieselmotor, luftkyld.

LUCEMA AB

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE - NYBROKAJEN 7 STOCKHOLM

TEL. 21 00 38, 21 09 26

KLÖCKNER-HUMBOLDT-DEUTZ AG
WERK ULM ULM-DONAU

MASKINSTEGAR

LEVERANSER 1949—1954

Stockholms:	4 st. med 30 m. stighöjd
Stockholms:	
Elverk:	1 st. med 25 m. stighöjd
Göteborg:	1 st. med 26 m. stighöjd
Göteborg:	
El-verk:	1 st. med 18 m. stighöjd
Malmö:	1 st. med 30 m. stighöjd
Norrköping:	1 st. med 30 m. stighöjd
Örebro:	1 st. med 30 m. stighöjd
Ysterås:	1 st. med 30 m. stighöjd
Karlstad:	1 st. med 30 m. stighöjd
Östersund:	1 st. med 26 m. stighöjd
Solna:	
Sundbyberg:	1 st. med 25 m. stighöjd
Uddevalla:	1 st. med 30 m. stighöjd
Trollhättan:	1 st. med 25 m. stighöjd
Sandvikens:	1 st. med 25 m. stighöjd
Söderhamns:	1 st. med 25 m. stighöjd
Linköping:	1 st. med 30 m. stighöjd

Översyn av brandlagstiftningen

Inrikesministern har tillkallat följande nio sakkunniga för den i föregående numret omnämnda översynen av brandlagstiftningen och brandförvarets organisation:

Landshövding Axel Westling, ordförande, riksdagsmännen Rudolf Anderberg, Hjalmar Nilsson i Kramfors, James Dickson och Ruben Swedberg i Örebro, landstingsman F. Nilsson, Kungsängen, brandchef K.-M. Grönlund, Örebro, ombudsmannen i Svenska kommunalarbetsareförbundet A. Pettersson och brandchef W. Tell, Härnösand.

Vi införa här även

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj: Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 juli 1954.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund.

Den författningssliga regleringen av det allmänna brandförsvaret i riket innefattas i huvudsak i brandlagen och brandstadgan, båda av den 15 juli 1944. Enligt brandlagen skall varje kommun hålla ett brandförsvår som tillfredsställer skäliga anspråk på trygghet mot skada av brand. I varje kommun eller för brandförsvaret bildat kommunalförbund skall finnas brandstyrka av betryggande storlek och sammansättning. Brandstyrkan skall i stad och stadsliknande samhälle utgöras av yrkesbrandkår eller borgarbrandkår och på landet av borgarbrandkår eller frivillig brandkår. Kommun är skyldig att anskaffa och underhålla materiel, byggnader och andra för brandförsvaret erforderliga anordningar. I varje kommun skall brandsyn hållas och sotning verkställas enligt närmare bestämmelser. Kommunerna är skyldiga lämna varandra släckningshjälp vid bränder av större omfattning. De bestämmelser om brandförsvår, som erfordras utöver stadgandena i brandlagen och brandstadgan, upptages i kommunala brandordningar. Till ledning vid upprättandet av brandordningar har utfärdats normalbrandordningar. Brandordningarna skall underställas länsstyrelsens prövning. Åsidosätter kommun sina skyldigheter enligt brandlagen, skall länsstyrelsen förordna om rättelse. Vid sin tillsyn av brandväsendet i länet biträdes länsstyrelsen av en länsbrandinspektör. Tillsynen av brandförsvaret inom riket utövas av en riksbrandinspektör.

En av de viktigaste nyheterna i 1944 års lagstiftning var att den obligatoriska skyldigheten att hålla brandförsvår, vilken tidigare gällt blott städer och likställda samhällen, utsträcktes till rena landskommuner. Detta, liksom de skärpta kraven på brandförsvarets kvalitet, har föranlett en högst

avsevärd utbyggnad och upprustning av brandväsendet. Omfattningen av denna verksamhet belyses siffermässigt i en för några år sedan publicerad undersökning. I runda tal var år 1945 antalet yrkesbrandkärer 30 med 130 befäl och 1.000 brandförmän och brandmän. 1951 hade antalet ökat till 50 yrkesbrandkärer med 220 befäl samt 1.700 brandförmän och brandmän. Härtill kommer viss verkstads- och servicepersonal. Kommunernas kostnader för brandförsvaret uppgick 1939 till 13 miljoner kronor, 1945 till 21 miljoner kronor och 1947 till 34 miljoner kronor. Av sistnämnda summa föll 24 miljoner kronor på städer, därav 20 miljoner kronor på städer med yrkesbrandkår. — För 1952 har kommunernas totala utgifter för brandförsvaret beräknats till omkring 50 miljoner kronor.

De erfarenheter, som vunnits under denna period av upprustning, har givit anledning till vissa anmärkningar mot 1944 års lagstiftning och dess tillämpning. Vid ett par tillfällen har denna kritik framförts i riksdagen.

I skrivelse den 12 maj 1953, nr 217, anhöll riksdagen hos Kungl. Maj:t om översyn av brandlagstiftningen och brandförvarets organisation. Anledningen till denna hemställan var vissa motionsyrkanden. I två likalydande motioner, en i värde-råskammaren, anfördes att den förstärkning av brandförsvaret, som skett, av många skäl varit angelägen, men att kostnaderna stegrats i sådan takt att en noggrann granskning av förhållandena inom brandförsvaret och av möjligheterna till billigare verksamhet måste ske. Den dittillsvarande utvecklingen syntes motionärerna i hög grad ha präglats av alltför schematiska bestämmelser och av en hårdtagning i tillämpningen, som medfört en icke försvarbar ökning av utgifterna. Det vore därför lämpligt att verkställa en översyn av brandlagstiftningen och normalbrandordningarna i syfte att öka möjligheterna för kommunerna att vidtaga sådana lokala anordningar, som med hänsyn till omständigheterna kunde vara försvarade och som kunde bidra till att minska kostnaderna för brandförsvaret. En utredning angående brandförsvarets inre organisation, effekt och ekonomi borde göras. I motionerna pekades också på andra spörsmål av vikt i detta sammanhang, nämligen frågorna om samhällets olycksfallsberedskap och om det inflytande, icke minst i fråga om den enskilda kommunens brandförsvår, som syntes utövas genom brandförsäkringsbolagens taxepolitik och andra åtgärder. I en tredje motion påyrkades utredning för ändring av bestämmelserna i brandlagen om skyldighet för kommun att lämna släckningshjälp vid brand inom annan kommun. Riksdagens hemställan om utredning innebar bifall till samtliga nämnda motionsyrkanden.

När det gäller en så genomgripande ny lagstiftning som 1944 års reglering av brandförsvaret är det helt naturligt att efter en tids praktisk erfarenhet från tillämpningen nya synpunkter fram-

kommer på ändamålsenligheten av lagstiftningens huvuddrag och detaljer. De nämnda motionerna, som syftar till en allmän översyn av brandlagstiftningen, har tillstyrkts av svenska stadsförbundet och svenska landskommunernas förbund. Det är alltså tydligt att det på kommunalt håll är en allmänt omfattad åsikt, att en reform bör genomföras i syfte att begränsa kommunernas kostnader för brandväsendet genom att utforma brandförsvaret på ett ur ekonomisk synpunkt mera ändamålsenligt sätt. Även företrädare för brandförsvaret självt, som hörts över motionerna, har tillstyrkt utredningen.

På grund härav och då nu sådana erfarenheter av 1944 års lagstiftning torde ha vunnits, att underlag finns för en allsidig omprövning därav liksom av brandförsvarets organisation, vill jag förorda att en utredning av dessa frågor företages.

För utredningen synes två huvudsynpunkter böra vara bestämmande. Den ena är, att det självklara kravet på brandförsvarets effektivitet icke får eftersättas. I sitt av riksdagen godkända yttrande över motionerna framhåller också tredje lagutskottet, att kraftiga ekonomiska ansträngningar för brandskyddet är befogade, om brandskadorna därigenom kan motverkas. Den andra synpunkten är den i motionerna framförda, att brandväsendet bör vara ordnat så rationellt, att onödiga kostnader ej uppkommer. Självfallet bör de möjligheter tillvaratagas, som den tekniska utvecklingen efter brandlagstiftningens tillkomst medfört. Det synes icke uteslutet att genom rationalisering i olika hänseenden förbättringar kan vinnas i båda de nämnda hänseendena, d. v. s. större effektivitet och ökad ekonomisering. Så bedömdes möjligheterna i riksbrandinspektörens yttrande över motionerna.

Några närmare anvisningar för utredningens arbete synes icke böra meddelas, innan en allmän inventering av reformbehov och möjligheter till förbättringar gjorts. Utredningen torde därför själv få bedöma hur arbetet skall bedrivas och efter vilka linjer den reform bör genomföras, vars syften jag nyss angivit. Jag vill emellertid nämna vissa detaljspörsmål, som förts fram i olika sammanhang.

I skrivelse den 13 maj 1948, nr 194, anhöll riksdagen i anledning av väckta motioner om utredning av frågan i vad mån kommun av statsmedel bör beredas ersättning för kostnader, åsamkade genom kommunal brandkärs deltagande i släckning av brand i staten tillhörig försäkrad egendom. Denna fråga liksom den förut omnämnda frågan om skyldighet för kommun att lämna släckningshjälp vid brand inom annan kommun synes böra upptagas till behandling av utredningen.

Enligt brandstadgan kan för stad med yrkesbrandkår i brandordning stadgas att brandchef för särskilda fall har rätt att besluta att byggnad, upplag eller annan anläggning icke årligen skall undergå brandsyn. Motsvarande möjlighet att för landsbygden medgiva undantag från årlig brandsyn är begränsad till mindre eller avsidets belägen byggnad eller annan anläggning. I skrivelse den 28 maj 1953 har länsstyrelsen i Norrbottens län ifrågasatt tillämpning av den nämnda för stad

med yrkesbrandkår gällande regeln även på vissa landskommuner. — Från andra håll har framförts åsikten att möjlighet borde öppnas för de utbildade skorstensfejare, som numera i allmänhet finns även på landsbygden, att förrätta brandsyn. Över huvud taget har det ansetts viktigt, att noggrant studium ägnas det förebyggande brandskyddet, bl. a. brandsyn och sötning. Även nu nämnda frågor påkallar uppmärksamhet vid en utredning.

Ytterligare ett spörsmål, som kan nämnas i detta sammanhang, och som bör bli föremål för utredning är huruvida den i gällande lag genomförda skillnaden mellan stad och land i fråga om brandförsvaret är i allo lämplig. Det kan erinras om t. ex. att i landsbygdskommun, oavsett dennas storlek, icke kan inrättas yrkesbrandkår.

Vid sitt arbete kommer utredningen givetvis in på frågan om samverkan mellan kommuner i brandförsvars syfte. Härutinnan bör utredningen söka samråd med kommunalförbundscommitteén.

Under återopande av vad jag nu anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte

dels bemyndiga chefen för inrikesdepartementet att tillkalla högst nio sakkunniga för att inom inrikesdepartementet verkställa översyn av brandlagstiftningen och brandförsvarets organisation jämte därmed sammanhängande spörsmål,

dels utse en av de sakkunniga att vara ordförande,

dels tillkalla experter att vid behandlingen av särskilda frågor medverka vid utredningsarbetet,

dels ock förordna sekreterare åt de sakkunniga.

Tillika hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte

dels föreskriva, att de sakkunniga skall äga att från verk och myndigheter erhålla de upplysningar och utlåtanden som de sakkunniga finna erforderliga,

dels besluta, att de sakkunniga jämte experter och sekreterare skall, i de fall Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, äga åtnjuta ersättning för uppdraget i form av dagarvise enligt föreskrifterna i kommittékungörelsen,

dels ock förklara, att kostnaderna för utredningen skall bestridas från elfte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

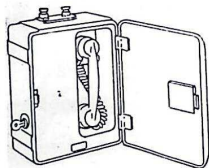
Slutligen hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att statsrådsprotokollet i detta ärende må offentliggöras.

Till vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, lämnar Hans Maj:t Konungen bifall.

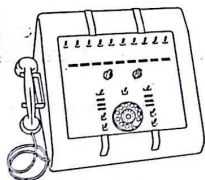
Ur protokollet:
Torsten Jeppsson.

röda sekunder

En ny brandtelefon till allmänhetens tjänst — till Brandkårens och Polisens hjälp. Efter fyra års intensivt arbete har AB FRILI nöjet presentera en brandtelefon, som svarar mot de högst ställda anspråk. Vi kan erbjuda både stjärn- och slingsystem med följande tekniska fördelar:

Omedelbart katastroflarm, när skåpdörr öppnas.
Skilda signaler för katastrof- och tjänsteanrop.
Katastrofanrop har företräde framför tjänsteanrop och bryter automatiskt bort pågående tjänstesamtal.
Direkt samtalsförbindelse mellan central och skåp.
Identifiering av anropande skåp.
Felindikering samt även samtalsmöjlighet vid olika fel.
Möjlighet att vidarekoppla samtal.

*frili-
telenät
säljes
av*

AB FRILI

HAMMARBY FABRIKSVÄG 43 B STOCKHOLM 20, TEL. 42 85 38, 42 85 58

TEMPEX ELDSKYDDSKLÄDER ha imponerat på expertisen!

Vid realistiska prov i Stockholm (Bromma den 17 maj), Helsingfors och Köpenhamn har **TEMPEXMATERIALETS** enastående egenskaper utsatts för svåra prov.

TEMPEXskyddade brandmän passera genom eldridd.

OBS! Vid detta prov deltog på eget initiativ en brandman, som tidigare ej vare sig sett eller provat TEMPEX-dräkten.

TEMPEXUTRUSTNINGARNA

äro lätta och smidiga — vikt å brandmannautrustning c:a 4 kg —
reflektera värmestrålarna c:a 95 %
isolera mot mycket höga yttertemperaturer, så att temperaturen under TEMPEX-
dräkten endast är 38—40° C
äro hållbara och okänsliga för vatten, skum etc.
finnas i praktiska modeller för brandkårer och industrier.

TEMPEXKLÄDERNA äro det skydd som varje brandkår behöver!

Tänk på livräddning, strålningsheta etc.!

Rådfråga oss redan i dag om ett för Eder personal lämpligt TEMPEXSKYDD.

Ensamförsäljare i Sverige för TEMPEX original skyddskläder:

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM
Tel. 20 78 22
-23 -24 -25

GÖTEBORG
Tel. 11 70 74

MALMÖ
Tel. 97 59 42

SUNDSVALL
Tel. 129 89

JÖNKÖPING
Tel. 790 87

Firman grundad 1828

"Frivilligan" i Ystad 115 år

Under traditionella former och i strålände sommarväder firade Frivilliga Brandkåren i Ystad sin 115-årsdag lördagen den 3 juli. Som extra dragplåster, om det nu behövs när Frivilligan firar sina jubileer, närvar den nyvalde ordföranden i Skånska Brandkårsförbundet, landshövding G. A. Widell.

Kåren samlades på Österportstorg, där den till 90 man uppgående styrkan avlämnades till chefen Hugo Schultz. Avmarsch skedde därefter, med musiken i täten, till Gamla kyrkogården där kranrar nedlades på avlidna chefers gravar och kyrkoherde Lunding höll en kort andaktsstund.

På utsatt tid företogs sedan sprutövningen på Stortorget. Här hade samlats en mångtusenhövdad skara av ystadbor och utsocknes samt naturligtvis inbjudna gäster. Raska brandkårsmanntjänsterna hämtade den över 100 år gamla handkraftsprutan, som trots sin ålder ännu i dag fungerar perfekt. Vidare framkördes den brandbil, som kåren disponerar sedan början av året. Inom parentes kan nämnas att kåren numera ersätter borgarbrandkåren och har på så sätt knutits fastare samman med yrkeskåren. Snart var vattenspelet i gång till alla barns förtjusning, ty det hör till ordningen att ungarna skall döpas en sådan dag. De fem strålarna drogs därefter samman och den stråle som kom från den gamla handkraftsprutan behövde inte skämmas för sig. Under tiden konserterade mu-

sikkåren. Övningen leddes i sin helhet av secondchefen G. A. Alborn. Efter insamling av materielen och hemtransport av densamma blev det uppmarsch till festsalen i Gamla rådhuset. Här hade gästerna samlats och chefen kunde hälsa landshövdingen, stadsfullmäktiges och drätselkammarens ordf., brandförsäkringsrepresentanter, chefen för regementet, brandkonsult Folke Rosenberg samt brandchefer i de närmaste orterna och sist men icke minst pressen, välkomna. Och som sig borde dracks välkomstskålen i en bäigare punsch.

Staden överlämnade en praktfull blomsterkorg och detsamma gjorde brandchef Pettersson från Löderups friv. brandkår med tack för gott samarbete mellan stad och bygd. Brandchef Jansson i Vemmenhög's friv. brandkår överräckte ett bronsfat med tack för samarbete under brandkårsdagarna.

Så förlöt kvällen under glad och god stämning. Chefen inledde dansen med landshövdingen. Och att Folke Rosenberg var lätt att föra i valsens fick många erfara, inte minst undertecknad.

Supén serverades prickt 21.30 och såväl gäster som brandmännen gjorde heder åt lottornas goda anrättning. Punktligt kl. 23 avslöts festen och med musiken i täten följde kåren såväl chefen som secondchefen till sina resp. hem.

Sättaren.

Vice Brandchefsbeftattningen

i Kristianstad stad kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 november 1954.

Beftattningen är placerad i lönegrad 21 enligt statens löneplan 1, ortsgrupp 3.

Sökanden skall hava genomgått brandchefs-kurs kat. I vid Statens Brandskola eller därmed jämförlig utbildning.

För beftattningen gälla de bestämmelser, som finnas angivna förutom i brandlag och brandstadga, i brandordning för Kristianstads stad, i tjänste- och avlösningsreglemente samt pensionsreglemente.

Ansökan ställd till Brandstyrelsen i Kristianstad, åtföljd av bestyrkt tjänste- och meritförteckning, åldersbetyg samt övriga handlingar, som sökanden önskar åberopa (läkarintyg efter anfordran) skall senast den 24 september 1954 kl. 12 på dagen vara inkommen till Tjänstemannaförmedlingen i Kristianstad.

Kristianstad den 2 september 1954.

Brandstyrelsen.

Beftattningen som

brandmästare tillika vice brandchef

i Vetlanda stads borgarbrandkår kungöres härmed till ansökan ledig.

Kompetensfordringar enligt brandstadgan § 7 mom. 2.

Beftattningen är placerad i lönegrad 18.

Pensionering i SKP betalas av staden.

Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänst, skall meddela detta i ansökan.

Tjänstebostad om tre rum och kök finnes att hyra till reducerad hyra.

Till brandstyrelsen i Vetlanda stad ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg och de handlingar sökanden önskar åberopa samt efter anmodan läkareintyg, skall vara brandstyrelsen tillhanda senast den 1 oktober 1954.

Närmare upplysningar lämnas av brandchefen rt 763 eller brandstyrelsens sekr. rt 938 vardagar kl 13—15.

Vetlanda den 8 september 1954.

Brandstyrelsen.

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1947

4. (Dnr 48/1947 Inr.-dep.) Ang. klander av brandstyrelsens beslut.

Enligt gällande brandordning för Lerums kommun skall bland sökande till ledigförklarad befattning som skorstensfejare i kommunen utses den, som har erforderlig kompetens och brandstyrelsen finner även i övriga avseenden lämplig. Vid sammanträde den 12/9 1946 beslöt *brandstyrelsen* i kommunen att för tiden intill den 1/10 1949 förordna G. Karlsson att vara skorstensfejare i kommunen. Häröver anförde K. A. Lindblom, som jämväl anmält sig som sökande till ifrågakvarande befattning, besvär hos länsstyrelsen i Älvsborgs län, med yrkande att brandstyrelsens beslut måtte upphävas och ärendet återförvisas till brandstyrelsen för ny behandling. Till stöd härför anfördes, att Karlsson icke syntes innehava erforderlig kompetens för befattningen, medan klaganden däremot till fullo uppfyllde de i brandordningen föreskrivna kompetensfordringarna. *Länsstyrelsen*, resolution den 16/4 1947, lämnade besvären utan bifall, enär klaganden icke åberopat någon omständighet av beskaffenhet att kunna föranleda ändring i brandstyrelsens klandrade beslut. *Regeringsrätten*: Enär utredningen i målet icke giver vid handen, att Karlsson saknar erforderlig kompetens för ifrågakvarande befattning eller eljest är olämplig att innehava densamma, lämnar Regeringsrätten besvären utan bifall.

5. (Dnr 57/1947 Inr.-dep.) Ang. brandordning m. m.

Vid sammanträde den 18/9 1946 beslöt *stadsfullmäktige i Örebro* antaga förslag till ny brandordning för staden att gälla fr. o. m. den 1/1 1947. Enligt detta förslag skulle bl. a. skorstensfejare anställas på tid och på villkor, som angäves i stadens tjänstereglemente, ävensom fastighetsägare erlägga ersättning för utförd sotnings-, besiktning- eller liknande arbete till stadens kassa enligt antagen och fastställd taxa. *Stadsfullmäktige* beslöt tillika att fr. o. m. den 1/1 1947 skulle inrättas och i tjänsteförteckningen införas 3 ordinarie tjänster såsom skorstensfejare med vissa, närmare angivna löneförhållanden, att de nuvarande skorstensfejarna — klagandena, G. Sahlén m. fl. — vid sin anställning såsom ordinarie befattningshavare därutöver skulle erhålla samtliga ålderstillägg och t. v. vissa personliga lönetillägg samt att de skorstensfejare, som överginge eller nyanställdes i stadens tjänst fr. o. m. den 1/1 1947, skulle erhålla pension enligt gällande pensionsreglemente utan övergångsbestämmelser. Den antagna brandordningen saknade övergångsbestämmelser. Över *stadsfullmäktiges* beslut anförde *klagandena*, vilka jämlikt äldre brandstadga godkänts som skorstensfejarmästare i staden, besvär hos länsstyrelsen i Örebro län med yrkande att, enär *stadsfullmäktige* genom beslutet överskridit sin befogenhet och kränkt klagandenas enskilda rätt, detsamma måtte undanröjas. *Länsstyrelsen*, vars prövning beslutet om antagande av brandordning underställdes av *stadsfullmäktige*, resolution den 21/1 1947: Enär det klandrade beslutet icke kan anses inverka på den rätt, som kan tillkomma klagandena på grund av dem enligt äldre bestämmelser lämnade godkännanden såsom skorstensfejare i Örebro stad, samt klagan-

derna icke heller i övrigt ådagalagt någon omständighet, som kan föranleda klandrade beslutets upphävande, prövar länsstyrelsen skäligt ogilla besvären. Med stöd av 2 § brandstadgan den 15/7 1944 prövar *länsstyrelsen* lagligt att i överensstämmelse med *stadsfullmäktiges* a sammanträde den 18/9 1946 fastfatta beslut fastställa den underställda brandordningen för staden. *Regeringsrätten* hemställde, att Kungl. Maj:t måtte ej finna skäl att göra ändring i *länsstyrelsens* resolution, i vad därigenom de hos *länsstyrelsen* anförda besvären ogillats, men vidkommande frågan om fastställelse av den underställda brandordningen, enär denna, som under rubriken "Om sotning" innehöll bestämmelser vilka för närvarande mot klagandenas bestridande icke kunde bringas i tillämpning, antagits att gälla fr. o. m. den 1/1 1947, utan att erforderliga övergångsstadgan samtidigt meddelats, finna skäl att med ändring av *länsstyrelsens* resolution härutinnan förklara brandordningen icke kunna vinna fastställelse. — Vid målets föredragning inför *Kungl. Maj:t*; i *statsrådet* den 7/11 1947 beslöt i enlighet med *Regeringsrättens* hemställan.

Stig G. Holmberg.

BRANDBIL

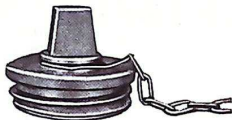
På grund av standardisering försäljer Sollefteå brandkår ovanstående brandbil. Bilen är en Ford V8 1936 års modell med 85 hkr motor. Bilen är försedd med hytt för 8 passagerare och utrustad med inbyggd vattentank om 450 liter, Siva pump om 350 l/min vid 4 kg. tryck, kopplad till kraftuttag, centrumsrulle med 75 meter 1" gummslang, utskjutsstege samt 4 st. skarvstegar, 8 st. rullar rymmande 100 meter 63 mm. slang vardera.

Övriga upplysningar om bilen, som är väl underhållen och i mycket gott skick, lämnas av Brandchefen, Sollefteå, tel. 104 86 eller 104 68.

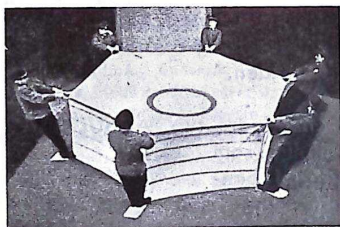
NYHETER från BRISSMANS

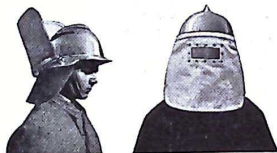
Modernisera de gamla grenrören med Brissmans nya mellandel. Den har 2 smalslangsuttag och kan även användas separat som mellandel vid skogseldsläckning m. m.

Lock för brandposter av korrosionsbeständig lättmetall, kan endast lossas med brandpostnyckel, inga stenar i brandposterna med detta lock.

Hoppsegel med luftkudde, hålles av 6 man, vikt 46 kg., mjukt nedslag, största säkerhet, tager liten plats på bilen.

Uppfällbar asbestskärm, ett utmärkt skydd mot strålvärmen, stänger ej in värmen och hindrar ej luftväxlingen. Patentsökt.

Slangkorg av galv. stål, för 50 m. 63 eller 76 mm. llneslang, 50 m. inv. gummerad smalslang samt för 50 eller 100 m. smalslang av linne.

Fognozl dimmunstycke för vattenkanon, kapacitet 900—1800 minutlitrer.

Ställbar hjälminredning av kraftigt läder, ställbar 4 cm., kan även insättas i stålhelmar. Patentsökt.

Brissmans Brandredskap

HALMSTAD

Tel. 33 33

“PULVERDIMMA“

är intimt förbundet med

ANSUL-produkterna

ANSUL 30 B
Innehåller ca 14 kg pulver

Pris kr 330: —

Vi införde detta begrepp 1951 med ANSUL 30 B som sedan dess gjort sitt segertåg i vårt land, liksom tidigare över hela världen.

Nu försäljer vi även en mindre typ, ANSUL 4 C, vilken är mycket lämplig som släckare på bilar, båtar, i ben-sinstationer, laboratorier m. m.

Båda dessa typer äro godkända av Statens Provningsanstalt, Svenska Tarifföreningen och Kungl. Kommerskollegium.

ANSUL 4 C
Innehåller ca 1,8 kg pulver

Lev. omg. från lager.

Pris kr 130: —

OBS! Priset sänkt med anledning av förmånlig import.

AKTIEBOLAGET CALMUS

Eriksbergsgatan 38, STOCKHOLM - Tel. 20 10 21, 20 10 32

Ordet fritt

Civildförsvaret — Brandkåren.

Har med odelad tillfredsställelse tagit del av sign. R:s insändare i nr 7 av denna värda tidskrift, och önskar som tillägg anföra följande.

Efter många års tjänst som brandman och därav ofta påkommen kontakt med civildförsvaret, såväl som instruktör och inte minst som biträdande dito, ifrågasattes från ortens civildförvarsledning den preparandkurs som allmänt föregår instruktörskursen, enär fortsatt verksamhet som lärare i brandtjänst annars äventyrades.

Beaktandet av faktorerna brandtjänst, försvarsintresse och inkomst resulterade till genomgång av den s. k. preparandkursen, som för yrkesbrandmännen med utbildning vid Statens Brandskola medförde en allmän undran: är den utbildning som spetsarna inom civildförsvaret delgav och examinerade oss för vid brandskolan så lite kvalificerande, att denna återupprepning är erforderlig? Låt gå för att en godkänd kurs anses påkallad, men sedan tillkommer som bekant ytterligare en kurs avseende själva instruktörbbeviset. Är detta sparsamhet kan ifrågasättas. Angivna ordning har föranlett Svenska Kommunalarbetareförbundet till en uppvaktning hos högsta civildförvarsmyndigheten, varvid framkom, att endast goda erfarenheter kan meddelas om den instruktörsverksamhet, som bedrivits av "oskolade" instruktörer med brandförmans- och brandmästareutbildning. Samtidigt rekommenderades den möjlighet resp. civildförsvars-

chefer har, att hos länsstyrelsen tillstyrka erhållandet av instruktörbbevis för den eller de sökande, som visats ha förutsättningar för uppgiften.

Möjligheten härtill har senare prövats, men tydligen är berörda länsstyrelses intresse för civildförvarsutbildning icke av den storleksordning, som den bevisökande instruktören innehade, ty ett svar synes vara uteslutet att erhålla.

Nu kan frågas: varför "bönfalla" om bevis när fastställt kurs finns att tillgå? Svaret har sign. R. utmärkt lämnat och förstås sammanfattningsvis på så sätt, att allt brandbefäl med någon gnista av yrkes stolthet och som en gång godkänts för sitt uppdrag inom brandväsendet känner sig väl skickat för samma uppdrag inom civildförsvaret. Denna uppfattning har säkert även den än så länge sparsamhetsfostrande svensken, vilken vi möter inom civildförsvartsverksamheten.

Lösningen av nu rådande irritation kan ske om initierade inom brandpersonalens resp. organisationer verkligen vill ändrad ordning, som så ofta inom yrkeskåren diskuteras och önskas. Eller är det måhända så att nuvarande system ger del av yrkesbefälet möjlighet till lärareverksamhet vid civildförvarsskolorna och därav dröjsmålet med tillkomsten av ett omgående försök till ändrad tågordning.*) Vi intresserade väntar på ett godtagbart svar, inte minst från civildförvarshåll.

Hacke.

*) När denna förtäckta insinuation framföres mot yrkeskollegier är det förvånansvärt att författaren inte öppet framträder utan döljer sig under en sign.

Ytterligare en insändare i frågan får överstå till nästa nummer. Re d.

Vice brandchef—brandmästare

Befattningen som vice brandchef, tillika brandmästare vid Eslövs Stads Borgarbrandkår är till ansökan ledig med tillträde snarast efter tillsättandet.

Kompetensfordran: Brandchefskurs Kat. II eller Brandmästarekurs Kat. I vid Statens Brandskola. Befattningen är placerad i lönegrad 18 enl. statens löneplan nr 1 ortsr. 2. Tjänsteinnehavaren erhåller fri uniform enligt härför gällande bestämmelser.

Befattningshavaren är skyldig att ställa sig till efterrättelse gällande tjänste-, avlönings- och pensionsreglementen, även som instruktion och de ändringar däri, som framdeles kunna komma att i vederbörlig ordning beslutas samt att mot erläggande av härför fastställd ersättning bebo anvisad tjänstestodstad.

Sökande, varå brandstyrelsen reflekterar, är skyldig att före antagandet förete läkareintyg. Den, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig föregående anställning, skall ange detta i ansökningsen.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av uppgift om ålder och civilstånd, även som tid för tidigast tillträde, samt de handlingar sökanden vill åberopa, skall vara inkommen å Brandkårens Expedition senast den 15 oktober 1954.

Närmare upplysningar lämnas av brandchefen, tel. 631 (kl. 9—14) eller 20.

Brandstyrelsen.

Statens Brandskola

Kat. II-kurser hösten 1954.

Statens Brandskola anordnar under höstterminen 1954 följande kurser för brandbefäl tillhörande kat. II (borgarbrandkärer).

1. Repetitionskurs för brandchefer kat. II.

Kursen är avsedd att pågå i två veckor under tiden den 15/11—27/11.

2. Brandmästare- och brandförmanskurs kat. II.

Kursen varar omkring en månad och indelas i två perioder.

Första perioden innefattar praktisk tjänstgöring vid yrkesbrandkår under en vecka omfattande tiden omkring den 22/11—27/11 eller dessförinnan (dispensmöjlighet finns).

Andra perioden innefattar utbildning vid brandskolan under tiden den 29/11—18/12.

Ansökan om deltagande skall ställas till styrelsen för Statens Brandskola, Sturegatan 29, Stockholm Ö, och vara styrelsen tillhanda senast den 23 oktober 1954.

Närmare upplysningar lämnas av brandskolans expedition, Sturegatan 29, Stockholm Ö, telefon 20 27 47.

Bemärkelsedagar

60 år.

- 2/10 Ohlson, A. H., brandmästare, Amål.
5/10 Nylund, T., brandchef, Vadstena.
28/10 Thorelli, W., direktör, Stockholm.

50 år.

- 19/10 Bergström, N., brandmästare, Göteborg.

40 år.

- 17/10 Körberg, N., brandmästare, Örebro.

*

Dyrt bagage.

Gästen hade ett stort paket under armen och portieren undrade diskret vad det kunde vara för något.

— Det är en brandstege, svarade gästen. Jag har alltid en sådan med mej när jag bor på hotell...

— Då ska jag be att få betalningen i förskott. Vi gör alltid så med gäster som har brandstegar med.

*

Larmrocken B R A G E

är framställd i samråd med brandmän och utmärker sig för följande egenskaper:

Varm. Tyg av kraftig impr. kommis i hellylle.

Vattentät. Inlägg av gummitaft över axlar och rygg.

God passform. Tillverkad i sportig, ledig och omtyckt modell, vilket ger rocken ökad användbarhet. Den finnes i de vanliga storlekarna.

BRAGE är en rejäl rock till lågt pris.

Provrock sändes för påseende till varje brandkår utan någon som helst förbindelse eller köptvång.

Tillverkas och försäljes av

Brage Petterssons Klädesindustri

Långgatan 62 ÖREBRO Tel. 221 48

